

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Myndigheterna i glesbygdsområden måste vara experter på många områden” – inrikesminister Anne Holmlund
 - ”Korsnäs borde kunna klonas” – ordföranden för Företagarna i Finland om landsbygdskommunens företaganda
 - ”Moderniseringstanken är otillräcklig som vägledning för landsbygdsutbildning under 2000-talet” – professor Erland Eklund
 - Finländsk landsbygdsolitik internationellt, bättre aktionsgruppsverksamhet, YTR:s historik – *Liiteri* har utkommit
 - Aktion Österbotten söker initiativrik *verksamhetsledare*
 - Läs även detta: **Sveriges EU-ordförandeskap och den nya Östersjöstrategin – seminarier i Vasa och Åbo* **Räddar innovationer Norden och Österbotten? – frågan ventileras på seminarium i Vasa* **Byggnadsarvsdagarna firas i helgen* **Ny runda om landsbygdsavtalsförfarande startar* **Ge tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus nytt namn!*
-

Cit: ***”Kritiker säger att biobränsleproduktionen driver miljoner mot svält när åkrar tas i bruk för att producera bränslen. Men läget är inte riktigt så dystert. Och andra generationens biobränslen kan förändra situationen.”***

Professor emeritus i husdjursförädling och f.d. generalsekreterare för Unicef i Finland U.B. Lindström om att det går att producera relativt stora mängder bioenergi utan att inkräkta på matproduktionen (Hufvudstadsbladet 3.9).

”Tänk om en global kris eller katastrof av något slag skulle drabba världen! Sådant drabbar inte småstadsidyller! Men tänk i alla fall om. Då är det inte längre trendigt utan livsnödvändigt att det nära inpå husknuten finns någon som producerar mat som inte behöver fraktas från andra sidan jordklotet.”

Kulturskribenten Camilla Lindberg på tidningen Västra Nyland om att närproducerad mat är en nödvändighet (Österbottens Tidning 18.8).

”MYNDIGHETERNA I GLESBYGDSOMRÅDEN MÅSTE VARA EXPERTER PÅ MÅNGA OMRÅDEN” – INRIKESMINISTER ANNE HOLMLUND

Enligt inrikesminister Anne Holmlund måste myndigheterna i glesbygdsområden vara experter på många områden för att de dagliga säkerhetstjänsterna för invånarna skall kunna tryggas. Ytterligare behövs ett mer omfattande operativt samarbete mellan olika myndigheter. I landskapen Norra Karelen och Lappland påbörjades i juli projekt, där man försöker hitta nya samarbetsformer för säkerhetstjänsterna i glesbygdsområden. I projekten deltar främst polisväsendet, gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet och

nödcentralsverket. ”Jag anser att det är nödvändigt att utreda om säkerhetsprojektet för glesbygdsområden kan utvidgas till social- och hälsovården, försvarsförvaltningen och medborgarorganisationerna. Det här ändrar naturligtvis inte principen att varje myndighet ansvarar för sina egna uppgifter och de andra alltid arbetar under ledning av den ansvariga myndigheten”, sade minister Holmlund (19.8) i Kontiolahti i Norra Karelen när hon bekantade sig med samarbetsprojekten i landskapen, vilka avslutas 1.5.2010. I projekten i Lappland och Norra Karelen testas bl.a. sampatrullering, utnyttjande av den närmaste patrullen i uttryckningar och akutomhändertagande. Inom ramen för projektet kan det även läggas fram utvecklingsförslag som rör lagstiftning, administrativa anvisningar och utbildning. I Kontiolahti uppmanade inrikesministern myndigheterna att med öppet sinne söka nya, konkreta sätt att trygga vardagen för befolkningen i glesbygden. *Mer uppgifter finns i pressmeddelandet på adressen <http://www.intermin.fi/intermin/bulletin.nsf/PSBD/5710E79CD0E8F79CC2257617002B9E51?opendocument>.*

Inrikesministeriet tillsatte i juni en arbetsgrupp för att utveckla det operativa samarbetet när det gäller säkerhetstjänster i glesbygden med målet är att trygga tillgången på säkerhetstjänster i glesbygdsområden och att konkret utveckla det operativa samarbetet. Med glesbygder avser man landsbygdskommuner. Glesbygder finns främst i Lapplands län, Kajanaland och östra Finland, men även i andra län finns glesbygdsområden.

”KORSNÄS BORDE KUNNA KLONAS” – ORDFÖRANDEN FÖR FÖRETAGARNA I FINLAND OM LANDSBYGDSKOMMUNENS FÖRETAGARANDA

”Hur är det möjligt att det i en så här liten svenskspråkig kommun finns så mycket företag, så många företag. Har jag förstått rätt att här bor 2 300 personer och det finns 400 företag?”, otroligt säger ordföranden för Företagarna i Finland Jarkko Wuorinen, som i onsdags (9.9) var tillsammans med bl.a. representanter för Kust-Österbottens Företagare och Vasek i Korsnäs för att få en inblick i hur företagandet ter sig i kommunen. Enligt Wuorinen är det han upplevt i Korsnäs speciellt. *”Den företaganda och attityd som råder i denna bygd borde vi få mera av i Finland och Europa. Korsnäs borde egentligen kunna klonas*, sade Wuorinen. Företagaren Ole Sten berättar att han tänkt internationellt redan från första början, vad gäller sitt företag Spadealers. Företaget, som sysslar med badtunnor, bastun, bubbelbad och spabad, har i dag kunder i ett tiotal länder. Av omsättningen kommer 45 procent från export. I Kina har man ett samarbetsföretag. Organisationen Företagarna i Finland bevakar närmare 110 000 små- och medelstora företags intressen. Av organisationens drygt 100 000 medlemsföretag är ca 3 000 svenskspråkiga. *Uppgifterna ingår i tidningarna Vasabladets och Syd-Österbottens torsdagsupplagor (10.9). Företagarna i Finlands hemsida finns under adressen <http://www.yrittajat.fi/sv-FI/>.*

”MODERNISERINGSTANKEN ÄR OTILLRÄCKLIG SOM VÄGLEDNING FÖR LANDSBYGDSUTBILDNING UNDER 2000-TALET”- PROFESSOR ERLAND EKLUND

Samhällets och lantbrukets modernisering har varit en stor utmaning för den grundläggande utbildningen med sikte på landsbygdsnäringar. Grundmodellen var ju att man utbildade för ett mångsidigt familje- och gårdsbruk, men ju längre specialiseringen gått, desto färre gårdar matchar modellen: en mjölkgård är ett specialiserat företag som har lite att göra med modern växthusodling, som i sin tur har lite att göra med ekologisk fårskötsel o.s.v. Därmed finns det allt färre elever för allt mera specialiserade utbildningar, och att hitta en gemensam nämnare för sammanhållna grupper i detta, kan inte vara lätt. Ett svar har varit den skraddarsydd, helt individualiserade lärlingsutbildningen, som ju under de senaste decennierna kommit tillbaka i yrkesutbildningen. Risken är att man i det här formatet förlorar något av lärandet som social process. Naturbruksskolorna har länge försökt bredda utbildningen, så att den

skall attrahera ungdomar – både kvinnor och män, från stad och land, till ungdomar som vill vara naturbrukare och landsbygdsboende men inte nödvändigtvis jordbruksföretagare. Många skolor har märkt, att en viktig väg till ungdomarnas hjärta går via intresset för djur och djurhållning. De husdjur som förr ingick i jordbrukets produktionsapparat, har flyttat ut till nya befolkningsgruppers fritids- och hobbyverksamhet. Det här gäller hos oss särskilt hästar och får. Men även mera generellt har man märkt att intresset för djur kan vara en viktig del i människornas val av boende mellan stad och landsbygd. Korsholms skolors satsning på hästskötarutbildning ligger väl i linje med denna trend. Alfred Sigfrids rationalitetens manifest för 50 år sedan, att utträtta mera genom att tänka sig för, begå färre fel, arbeta mera praktiskt, använda lämpliga redskap och maskiner, är en fin utgångspunkt för den ”andra moderniseringen” som krävs för utbildningen på 2000-talet. *Uppgifterna är från en längre artikel i tisdagens upplaga (8.9) av Vasabladet, skriven av professorn i rural forskning vid Åbo Akademi i Vasa, Erland Eklund, inför hans föredrag vid Korsholms skolors 150-års jubileumsfest, vilken hölls 5.9.*

Alfred Sigfrids manifest om rationalisering ingår i läroboken Rationaliseringsboken. Jorden, skogen, hemmet, vilken publicerades i samband med Korsholms skolors firande av sitt 100-års jubileum 1959.

FINLÄNSK LANDSBYGDSPOLITIK INTERNATIONELLT, BÄTTRE AKTIONSGRUPPSVERKSAMHET, YTR:s HISTORIK - *LIITERI* HAR UTKOMMIT
Ett av temaområdena i regeringens landsbygdspolitiska redogörelse som Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) berett är Finlands EU-politik. YTR:s huvuduppgift är inte att dra upp de landsbygdspolitiska riktlinjerna, utan snarare att bygga upp färdigheter för verksamheten inom EU. Inom det nordiska samarbetet har samarbetspartner uppstått i alla nordiska länder, och även det nordiska samarbetet inom tredje sektorn har förstärkts. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har under årens lopp blivit en viktig samarbetspartner i att bygga upp Finlands landsbygdspolitik, som hålls ajour med den internationella utvecklingen. Vad gäller Leader-dimensionen, har YTR varit med och spridit den till såväl Moçambique, Sydafrika som ryska Karelen. Inom landsbygdsforskningen igen är finländska forskare eftertraktade experter i såväl EU:s som OECD:s beredning.

Under våren 2009 inledde det nationella landsbygdsnätverket beredningen av ett projekt, för att ta itu med utmaningarna för utvecklandet av Leader. Själva arbetet kan inledas under hösten och det finns alltså skäl att förvänta sig att man i slutet av 2010 har *en förstärkt och mer etablerad växelverkan mellan aktionsgrupperna, förvaltningen och forskarna, en mer exakt identifiering av problem i aktionsgruppsverksamheten, en tydligare uppfattning om var möjliga lösningar ska sökas, samt därmed även bättre förutsättningar för att skapa ramar för den framtida aktionsgruppsverksamheten i Finland.* Värnandet om livskraften hos aktionsgruppsverksamheten förutsätter att man tidvis kritiskt granskar även principerna i det verksamhetssätt som kallas Leader-dimensionen, i relation till tillämpningen, d.v.s. ideal kontra verklighet. Livskraften hos den lokala aktionsgruppsverksamheten och dess förnyelse på landsomfattande nivå kan systematiskt stödjas med en öppen dialogisk process, vilken omfattar såväl gemensamma analyser och utvärderingar som innovationer och problemlösning. Det här skall i så stor utsträckning som möjligt föra samman kunnandet om Leader-verksamheten inom de lokala aktionsgrupperna, förvaltningen och representanterna för forskningssamfundet.

YTR firade sitt 20-års jubileum i fjol och jubileumsboken *Maaseutu politiikan tantereena – Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 1988–2008* är en omfattande beskrivning av hur man kommit till dagens situation. Boken gestaltar förändringarna på landsbygden under 1900-

talet och hur man reagerat på dessa förändringar. YTR:s historia beskriver landsbygden som politisk arena, till och med som slagfält ibland, där det viktiga är den egna aktiviteten hos invånarna och aktörerna på landsbygden. Det presenteras en imponerande mängd aktörer som har arbetat för landsbygdens utveckling och skapat ett särskilt landsbygdspolitiskt tänkande. Verket förklarar hur det landsbygdspolitiska tänkandet har uppstått. Enligt filosofie magister Annastiina Henttinen, som skrivit boken, uppstod behovet när de gamla recepten region- och sektorpolitik inte längre bet på patienten, d.v.s. landsbygden, som råkat i sladd. Landsbygdspolitiken var tvungen att lösgöra sig från de andra politikområdena som region- och jordbrukspolitiken. Beskrivningen fokuserar på uppkomsten och utvecklingen av YTR till en riksomfattande, tväradministrativ aktör, med ett nätverk som samlar landsbygdens utvecklare, oberoende av organisation.

Förutom de här ämnena tas bl.a. följande upp i september månads *Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd*:

- God åtgång på anslag för utveckling av landsbygden
- Fåglarna återvände till igenvuxna Kaarilampi i Juva
- Handböcker råder kommunerna att välja närproducerad mat
- Responsen ger tyngd åt byråkratiarbetsgruppens arbete

Nyhetsbrevet (September 2009, 03/09) kan läsas på jord- och skogsbruksministeriets hemsida under webbadress http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/3_2009/se/index_se.php.

AKTION ÖSTERBOTTEN SÖKER INITIATIVRIK *VERKSAMHETSLEDARE*

Aktion Österbotten rf är en landsbygdsutvecklingsorganisation med svenska Österbotten som sitt verksamhetsområde. Man förvaltar det regionala Leader-programmet, KAG-programmet och handhar byaverksamheten på sitt verksamhetsområde. Därtill ingår även internationell verksamhet. Man söker nu till huvudkontoret i Vasa en initiativrik *verksamhetsledare* som har högskoleexamen eller annan lämplig utbildning, kännedom om svenska Österbotten och näringslivet, fullständiga kunskaper i svenska språket och god förmåga att i tal och skrift använda finska och engelska, samt har ledaregenskaper. Erfarenheter av förmansuppgifter, utvecklingsarbete och ekonomisk förvaltning värdesätts. Tjänsten tillträds 1.10 och gäller tillsvidare. Ansökan med CV och löneanspråk sänds till ben-erik.nedergard@aktion.fi och bör vara Aktion tillhanda senast 16.9. Närmare information ges av föreningens ordförande Ben-Erik Nedergård på tel. 050 428 3120, under vardagar efter kl. 16. *Platsannonserna ingick i söndagens upplaga (6.9) av Vasabladet och Österbottens Tidning.*

Aktion Österbotten (www.aktion.fi), vars verksamhetsområde är Karleby-Kristinestad, är en växande organisation med åtta anställda och kontor i Pedersöre, Vasa och Närpes.

LÄS ÄVEN DETTA

Sveriges EU-ordförandeskap och den nya Östersjöstrategin – seminarier i Vasa och Åbo

Europeiska kommissionen offentliggjorde i juni den första Östersjöstrategin och ett handlingsprogram, vilket bl.a. skall förbättra Östersjöregionens miljö och konkurrenskraft. Strategin, som det är meningen att Europeiska rådet skall anta i oktober, är en prioriterad fråga under Sveriges EU-ordförandeskap. Utrikesministeriets Europainformation och Sveriges ambassad arrangerar nu gemensamma seminarier för att diskutera EU:s Östersjöstrategi. I Vasa ordnas seminariet 18.9 kl. 12-13.45 på stadsbibliotekets Hyde Park (2 våningen), Biblioteksgatan 13. Temat är Östersjön och utmaningarna för Kvarken. Ämnen som tas upp är *Sverige, EU och Östersjön* (ambassadör Johan Molander vid Sveriges ambassad), *Vad förväntas av det svenska EU-ordförandeskapet?* (f.d. europaparlamentariker Henrik Lax), samt *Kvarken och Östersjön* (direktören Christina Knookala vid Kvarkenrådet). I Åbo arrangeras seminariet 21.9 kl. 15-17 i evenemangssalen Studio i Åbo stadsbibliotek,

Slottsgatan 2. Temat är framförallt miljöutmaningar i Östersjön med särskild betoning på Skärgårdshavet och ämnena *Den nya strategin och Finlands roll* (ambassadör för Östersjöändren Jari Luoto vid utrikesministeriet) och *Östersjön och Sveriges EU-ordförandeskap* (departementsråd Jon Kahn vid Miljödepartementet, Sverige). Sedan följer kommentarer av riksdagsledamot Janina Andersson (Gröna förbundet), Miljösekretariatets chef Björn Grönholm vid Östersjöstädernas förbund och Europeiska revisionsrättens ledamot Olavi Ala-Nissilä. Båda seminarierna är tvåspråkiga. *Anmälningssuppgifter (anmälan till Vasa senast 16.9 och till Åbo senast 17.9) och program finns på adressen <http://www.eurooppa-tiedotus.fi/public/default.aspx?contentid=170171&nodeid=37763&culture=sv-FI> för Vasa del och vad gäller tillställningen i Åbo under webbadressen <http://www.eurooppa-tiedotus.fi/public/default.aspx?contentid=169769&nodeid=37763&culture=sv-FI>.*

Räddar innovationer Norden och Österbotten? – frågan ventileras på seminarium i Vasa

”Kan ett samlat Norden stå för det nytänkande som behövs för innovationer? Hur kunde Norden samlat skapa ett klimat som är gynnsamt för innovationer och tillämpningar? Går det att samarbeta kring innovationer och samtidigt konkurrera på marknaden? Vilka är förutsättningarna i Österbotten för ett utvidgat innovationssamarbete?” De här frågorna står i förgrunden på innovationsseminariet i Vasa 23.9 kl. 13-18 på biograf Gloria, Hovrättsplanaden 16. Öppningsanförandet hålls av riksdagsledamoten och Österbottens förbunds styrelseordförande Ulla-Maj Wideroos – *Österbotten i innovationernas Norden*, medan samarbetsminister Jan Vapaavuori talar om *Utmaningar i det nordiska innovationssamarbetet* och professor Kaj Mickos vid Mälardalens högskola, Sverige om *Hur dra nytta av innovationer i praktiken?* Moderator är Vasas stadsdirektör Markku Lumio, emedan landskapsdirektören för Österbottens förbund Olav Jern sammanfattar seminariet. Arrangörer för den tvåspråkiga tillställningen är Pohjola-Norden rf, Nordiskt informationskontor och Kvarkenrådet. *Anmälan, som skall göras senast 15.9 (den egentliga anmälningstiden gick ut 9.9, men vid icke fullbelagt tas anmälningar ännu emot till och med 15.9), och länk till program finns på Pohjola-Nordens hemsida på adress <http://www.pohjola-norden.fi/se/aktuellt/evenemangskalender/evenemang/?id=18&selEvent=56&selYear=2009&selMonth=09&selDay=23>.*

Byggnadsarvsdagarna firas i helgen

Det officiella veckoslutet för Dagarna för Europas byggnadsarv firas i Finland 11–13.9. Under temat kommun- och stadshus ordnas öppet hus, guidade rundvandringar, utställningar och andra intressanta evenemang i tiotals kommuner i hela landet. Temat är aktuellt i och med de pågående kommunsammanslagningarna, vilket gör att över 60 finländska kommuners självständiga roll upphör och tiotals kommunstrukturer reformeras. I stadshuset i Lahtis diskuteras kommundemokrati och deltagande stadsplanläggning, medan man i stadshuset i Kuusamo samtalar om hur man kan främja bra byggande. På öppet hus-dagarna bjuder man i stadshuset i Lavia och i Björneborgs rådhus på levande musik och publikföreläsningar. En reparationsrådgivare och byggnadskonservator tar emot i stadshuset i Varkaus och i stadshuset i Esbo ordnas guidade rundvandringar varje heltimme under hela helgen. I Malax igen omfattar rundturen lokala kommunhus, emedan man i Etseri firar byggnadsarvsdagarna med publiceringen av stadens kulturmiljöprogram. *Uppgifterna är från miljöministeriets och Finlands Hembygdsförbunds pressmeddelande (7.9) som finns under webbadressen <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=333630&lan=sv&clan=sv>. Listan på evenemang hittas på (finska) webbadressen http://www.rakennusperinto.fi/tapahtumat/fi_FI/. Dagarna för Europas byggnadsarv, European Heritage Days, firas på initiativ av Europarådet och Europeiska kommissionen. Dagarna firas varje höst i 49 länder i Europa,*

varav det i Finland ordnas varje år ca 200 evenemang i 100 kommuner. Läs mer på adress http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/erp/sv_SE/deb/.

Ny runda om landsbygdsavtalsförfarande startar

En ny runda om landsbygdsavtalsförfarande (kontrakteringsrunda), *Yhteistyöhön ja toimintaan – sopimuksellisuuskietue II*, kör i gång 17.9 i Rovaniemi. Den första rundan i fjol var mycket lyckad och nu har man beslutat att fortsätta under hösten och vintern med elva tillställningar. Målet med rundan är att ytterst ge konkret information om produktionen av servicen genom landsbygdsavtalsförfarande, så att det är lätt för regionen att starta/ fortsätta arbetet. Alla intresserade av landsbygdsavtalsförfarande är välkomna att delta i tillställningarna. Byaverksamhet i Finland rf är en av Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps samarbetsparter under rundan. *Mer info med anmälningsuppgifter, samt uppgifter om ett nationellt seminarium om landsbygdsavtalsförfarande 25.11 finns (på finska) under adressen <http://www.sopimuksellisuus.info/>. Den som vill veta mer om landsbygdsavtal kan läsa skriften Ansvar, växelverkan och förmedling – Strategi för tjänsteavtal på landsbygden under adressen http://www.uwasa.fi/midcom-admin/ais/midcom-serveattachment-9112/Sopimuksellisuusstrategia_sve.pdf.*

Ge tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus nytt namn!

Tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus utvecklas till en bredbasig tidning för medborgarakörer, som betjänar, förutom landsbygdens invånare, även stadsdelsföreningar och städernas invånare. Den tvåspråkiga tidningen genomgår mångahanda förnyelser och behöver ett nytt namn som speglar medborgarakörernas mångbottnade skara och avskiljer sig från de bredskaliga tidningarnas brokighet. Namnförslag skall vara in senast 30.10 kl. 16 på e-mailadress ritva.santala@kylatoiminta.fi eller Maaseutu Plus, Meijeritie 2, 25410 Suomusjärvi. Mailet eller brevet märks ”uusi nimi”. Kom ihåg att uppge era kontaktuppgifter! Bästa namnförslag belönas med 300 euros bokpaket från Maahenki Oy. *Uppgifterna (på finska) är från årets fjärde nummer av tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus, som utkommer 15.9.*

Maaseutu Plus – Landsbygd Plus, www.maaseutuplus.fi, utkommer sex gånger per år och är språkrör för byarörelsen, de lokala aktionsgrupperna och övriga landsbygdsutvecklare. Chefredaktör är Eero Uusitalo och redaktör Ritva Salomaa-Santala. Som utgivare fungerar Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) – Byaverksamhet i Finland rf.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
